

SZKOŁA SPECJALNA

CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ

JUBILEUSZ
STULECIA
SZKOŁY
SPECJALNEJ

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

SZKOŁA
SPECJALNA
CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ

INSTYTUT
PEDAGOGIKI
SPECJALNEJ APS

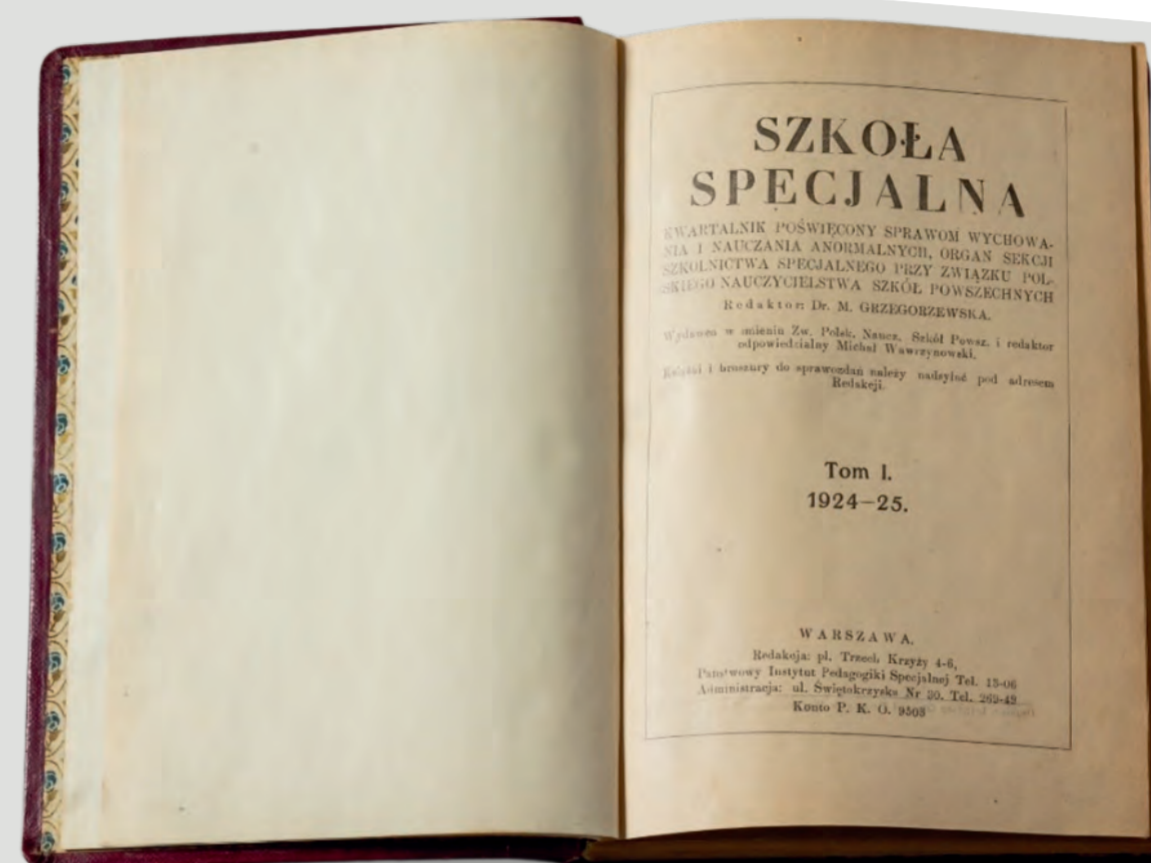

Historia czasopisma „Szkoła Specjalna” 1924 – 2024

LXXXV tomów, 323 numery
(włącznie z numerem 2024/2)

Czasopismo zostało założone w 1924 r. przez Marię Grzegorzewską jako organ wykonawczy Sekcji Szkolnictwa Specjalnego przy Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych. W swojej stuletniej historii stanowiło i stanowi forum „wymiany myśli, czerpania wiadomości w dziedzinie naukowej, organizacyjnej i metodologicznej [...] oraz zbliżenia intelektualnego [...]” (Grzegorzewska, 1924/25, s. 3–4).

Tom I, pierwsze wydanie 1924 r.

Ukazywało się nieprzerwanie do 1939 r. Po drugiej wojnie światowej znalazło się na cenzurowanym. W latach 1945–1948 wielkim wysiłkiem redaktor naczelnej Marii Grzegorzewskiej do rąk czytelników oddano dwa numery (1946/47 i 1947/48), zaś zespół redakcyjny podkreślał znaczenie ciągłości „wydania aż do chwili, gdy znowu w tematyce swej, metodzie jej opracowania, jak i w formie wydania czasopismo [...] odzyska swoje dawne prawa” (Szkoła Specjalna, 1947/48, s. 1).

W 1957 r. Ministerstwo Oświaty wznowiło edycję czasopisma, traktując je jako swój organ – redakcja mieściła się wprawdzie w PIPS, ale wydawcą były Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych. Do głównego tytułu „Szkoła Specjalna” dodano podtytuł Kwartalnik poświęcony sprawom pedagogiki leczniczej. W 1959 r. podtytuł zmieniono na czasopismo poświęcone sprawom pedagogiki specjalnej, a od 1975 r. jest to czasopismo poświęcone pedagogice specjalnej. W latach 1957–1981 ukazywały się cztery numery rocznie, w latach 1982–1988 było to sześć wydań, a od 1982 r. – pięć numerów w roku. Od 1975 r. czasopismo ma jednolitą, kolorową okładkę i co roku jest to inny kolor.

Pierwsza okładka kolorowa z 1975 r.

Od numeru 4/2000, decyzją ówczesnego rektora uczelni prof. dr. hab. Karola Poznańskiego, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie przejęła wydawanie „Szkoły Specjalnej”.

W latach 1924–2024 czasopismem kierowało kolejno sześciu redaktorów naczelnych: Maria Stefania Grzegorzewska, Janina Doroszevska, Otton Lipkowski, Ewa Żabczyńska, Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz, Ewa Maria Kulesza.

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

**SZKOŁA
SPECJALNA**
CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ

INSTYTUT
PEDAGOGIKI
SPECJALNEJ APS

Maria Stefania Grzegorzewska

(1887–1967)

redaktor naczelna „Szkoły Specjalnej”
1924–1967/2

Twórczyni oryginalnej koncepcji kształcenia nauczycieli oraz polskiej szkoły pedagogiki specjalnej, jedna z najwybitniejszych kobiet w psychologii XX wieku.

Absolwentka paryskiej Sorbony (doktorat w 1916 r.), która pomimo możliwości zrobienia kariery na Zachodzie Europy wróciła do kraju po odzyskaniu przez Polskę niepodległości i podjęła pracę w charakterze wizytatora w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W 1922 r. z jej inicjatywy powstała pierwsza polska uczelnia pedagogiczna – Państwowy Instytut Pedagogiki Specjalnej (PIPS), którym kierowała przez 45 lat. Oprócz macierzystej uczelni prowadziła zajęcia dydaktyczne w Państwowym Instytucie Nauczycielskim (1930–1935), w Katedrze Pedagogiki Specjalnej na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego (1958–1960) i na wielu kursach nauczycielskich. Udzielała się naukowo w licznych stowarzyszeniach, pracowała także społecznie w Sekcji Szkolnictwa Specjalnego, powołanej 19 lipca 1924 r. przez Zarząd Główny Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych. W 1924 r. założyła czasopismo „Szkoła Specjalna”, które było organem wykonawczym Sekcji Szkolnictwa Specjalnego. Działalnością edytorską w „Szkoła Specjalnej” (1924–1967) przyczyniła się do: społecznego zrozumienia znaczenia opieki wychowawczej nad dzieckiem z niepełnosprawnością, upowszechnienia jego nauczania, zapoczątkowania rozwoju szkolnictwa specjalnego, wprowadzenia do szkół powszechnych specjalnych form pomocy dla uczniów z różnego typu deficytami rozwojowymi oraz stworzenia psychologicznych podstaw rewalidacji i wychowania, ukierunkowanych na wszechstronny rozwój osobowości osób z niepełnosprawnością intelektualną, głuchych, niewidomych, przewlekle chorych i niedostosowanych społecznie.

Z pełną biografią Marii Grzegorzewskiej i historią Uczelni można się zapoznać, zwiedzając wirtualne muzeum: <https://muzeum.aps.edu.pl/>

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

**SZKOŁA
SPECJALNA**
CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ

INSTYTUT
PEDAGOGIKI
SPECJALNEJ APS

Janina Doroszevska

(1900–1979)

redaktor naczelna „Szkoły Specjalnej”
1967/3–1975/1

Absolwentka Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Warszawskiego oraz Szkoły Pielęgniarskiej Czerwonego Krzyża; uczestniczka Bitwy Warszawskiej pod Radzyminem. Przez dwa lata prowadziła zajęcia w prywatnym przedszkolu M. Langerowej w Warszawie, a w latach 1926–1927 wykładała ornamentykę i kostiumologię w prywatnych szkołach zawodowych dla dziewcząt.

W 1927 r. wraz z mężem – wybitnym językoznawcą prof. Witoldem Doroszewskim wyjechała do Paryża, gdzie studiowała teorię sztuki i sztukę dziecka, po powrocie obroniła doktorat z ikonografii średniowiecznej (1928 r.) i podjęła pracę asystentki w Zakładzie Historii Sztuki UW. Przez dziewięć lat gromadziła materiały z psychologii rozwojowej, zapoznawała się z organizacją i zasadami pracy wychowawczej stosowanymi w różnych przedszkolach, szkołach i zakładach dla dzieci normalnych oraz niewidomych, nie zaniehbując tego zajęcia nawet w czasie kilkukrotnych pobytów za granicą. Gdy straciła dom w czasie Powstania Warszawskiego, zamieszkała w Laskach k. Warszawy, podejmując wielokierunkową pracę pedagogiczną w Zakładzie Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi; następnie pracowała w Zakładzie dla Dzieci Ociemniałych w Bukowinie Tatrzańskiej, w Domu Dziecka w Krakowie oraz w Prewentorium „Oaza” w Zakopanem.

W tym czasie włączyła się w ogólnopolski nurt rozwoju pedagogiki. Po ukończeniu w 1947 r. specjalistycznego kursu w Busku-Zdroju została zatrudniona jako nauczycielka w Instytucie Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie „z przydzieleniem do PIPS”, w którym pracowała w latach 1949–1970 jako wykładowczyni, zastępczyni dyrektora i strażniczka spuścizny po Marii Grzegorzewskiej. Łączyła te obowiązki z pracą naukową i dydaktyczną w Pracowni Pedagogiki Specjalnej na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UW oraz pracą edytorską w „Szkoła Specjalnej”, z którą była związana jeszcze przed oficjalnym zatrudnieniem, pracując w latach 1957–1967 jako redaktor działu i zastępczyni redaktor naczelnej.

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

**SZKOŁA
SPECJALNA**
CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ

INSTYTUT
PEDAGOGIKI
SPECJALNEJ APS

Otton Lipkowski

(1907–1982)

redaktor naczelny „Szkoły Specjalnej”
1975/2–1982/1

Absolwent Państwowego Seminarium Nauczycielskiego (1926 r.) uprawniającego do „tymczasowego” nauczania w szkołach podstawowych; po zdaniu egzaminów kwalifikacyjnych II stopnia został mianowany nauczycielem stałym. W 1933 r. po ukończeniu PIPS pracował w szkołach specjalnych dla upośledzonych umysłowo w Łodzi; w 1938 r. uzyskał dyplom magistra filozofii w zakresie pedagogiki po odbyciu studiów w oddziale łódzkim Wolnej Wszechnicy. W czasie okupacji pracował w Polskim Komitecie Pomocy Społecznej w Warszawie, jednocześnie uczestniczył w pracach tajnej organizacji szkolnej.

Po drugiej wojnie światowej włączył się w organizację polskiego szkolnictwa jako: kierownik Państwowych Kursów Pedagogicznych w Gdyni, instruktor oświaty rolniczej w powiecie gdańskim, wizytator oraz zastępca naczelnika szkół rolniczych Wydziału Oświaty Rolniczej przy Wojewódzkim Urzędzie Ziemskim w Gdańsku. W 1947 r. został naczelnikiem Wydziału Kształcenia Nauczycieli w Kuratorium Olsztyńskiego Okręgu Szkolnego; po przeniesieniu się do Warszawy pracował kolejno jako: nauczyciel w Szkole Specjalnej nr 139, dyrektor w Państwowym Zakładzie Wychowania Zapobiegawczego oraz dyrektor Departamentu Szkolnictwa Specjalnego i Opieki nad Dzieckiem w Ministerstwie Oświaty. W latach 1960–1965 podjął obowiązki dyrektora Instytutu Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie, zaś w latach 1959–1969 – dodatkowo wykładowcy pedagogiki specjalnej w Uniwersytecie Warszawskim. Od 1966 r., po uzyskaniu tytułu doktora nauk humanistycznych, był zastępcą dyrektora Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej, a od śmierci Marii Grzegorzewskiej do 1970 r. – dyrektorem Instytutu.

Przyczynił się do wprowadzenia w czasopiśmie stałego działu „Zasługi dla pedagogiki specjalnej”, stanowiącego cenne źródło informacji nt. historii pedagogiki specjalnej.

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

**SZKOŁA
SPECJALNA**
CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ

INSTYTUT
PEDAGOGIKI
SPECJALNEJ APS

Ewa Żabczyńska

(1929–2019)

redaktor naczelna „Szkoły Specjalnej”
1982/2–2000/3

W 1947 r. ukończyła XVI Liceum Ogólnokształcące im. Stefanii Sempołowskiej, a następnie podjęła studia psychologiczne na Wydziale Humanistycznym UW, uzyskując w 1952 r. stopień magistra filozofii sekcji pedagogicznej na Wydziale Społeczno-Filozoficznym oraz stopień magistra prawa na Wydziale Nauk Prawnych. Z powodów politycznych nie mogła uzyskać aplikacji sędziowskiej w 1952 r., więc podjęła pracę w Katedrze Prawa Szkoły Głównej Planowania i Statystyki.

W latach 1953–1960 pracowała jako redaktor merytoryczna w Redakcji Wydawnictw Prawniczych w Państwowym Wydawnictwie Naukowym, natomiast w latach 1959–1963 jako psycholog w Schronisku dla Nieletnich w Falenicy. Dzięki interwencji prof. Stanisława Batawii w 1963 r. została zatrudniona w PIPS, gdzie początkowo pracowała na stanowisku asystenta w Pracowni Profilaktycznej, a następnie prowadziła Poradnię Psychologiczno-Wychowawczą dla Nieletnich, współpracując z Wydziałem IV Sądu dla Nieletnich w Warszawie.

W 1971 r., po uzyskaniu tytułu doktora nauk humanistycznych, objęła funkcję dyrektora Instytutu Resocjalizacji, którą piastowała przez kilka lat, do czasu przejścia tego stanowiska przez prof. Kazimierza Pospiszyla. Za zasługi naukowe i dydaktyczne w 1987 r. otrzymała docenturę. Po odejściu w 2003 r. na emeryturę do 2006 r. wykładała pedagogikę specjalną w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego i w Salezjańskim Instytucie Pedagogiki. W latach 1975–1981 oraz 2001–2004 sprawowała funkcję zastępczyni redaktora naczelnego „Szkoły Specjalnej”.

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

**SZKOŁA
SPECJALNA**
CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ

INSTYTUT
PEDAGOGIKI
SPECJALNEJ APS

Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz

(1952–2022)

redaktor naczelna „Szkoły Specjalnej”
2000/4–2009/1

Absolwentka Akademii Wychowania Fizycznego oraz studiów doktoranckich w Instytucie Badań Pedagogicznych w Warszawie. W 1982 r. uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych, w 1994 r. na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS w Lublinie – stopień doktora habilitowanego, zaś w 2016 r. – tytuł profesora nauk społecznych za pracę z zakresu tyflopedagogiki. Swoją aktywność zawodową rozpoczęła w 1973 r. w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej w Laskach, w którym pracowała w charakterze nauczycielki, rehabilitantki i wychowawczynie. W latach 1987–2013 pracowała w Wyższej Szkole Pedagogiki Specjalnej, w której współtworzyła i kierowała najpierw Pracownią, później Zakładem Tyflopedagogiki.

W 1988 r. zorganizowała pierwsze w Polsce Tyflopedagogiczne Studium Podyplomowe o specjalności orientacja przestrzenna, w latach 1999–2002 była kierownikiem Katedry Pedagogiki Specjalnej, natomiast w latach 1996–2002 – prorektorem Uczelni ds. badań i współpracy zagranicznej. W latach 90. XX w. z jej inicjatywy wprowadzono do programu studiów w zakresie tyflopedagogiki przedmioty ukierunkowane na nauczanie orientacji przestrzennej, rehabilitacji wzroku i wczesnej interwencji oraz zorganizowano Bank Lektorów i Przewodników Niewidomych, dzięki czemu studenci mieli możliwość nawiązania bezpośredniego kontaktu z osobami z dysfunkcją wzroku i doskonalenia swoich kompetencji zawodowych. Od 2002 r. aż do końca życia pracowała w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego, gdzie pełniła w latach 2005–2008 funkcję dziekana Wydziału Nauk Humanistycznych, a w latach 2008–2016 – dziekana Wydziału Nauk Pedagogicznych oraz kierownika Katedry Pedagogiki Specjalnej.

W znacznym stopniu przyczyniła się do rozwoju tyflopedagogiki w Polsce i na świecie.

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

**SZKOŁA
SPECJALNA**
CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ

INSTYTUT
PEDAGOGIKI
SPECJALNEJ APS

Ewa Maria Kulesza

**redaktor naczelna „Szkoły Specjalnej”
2009/2–2024/2**

Pedagog specjalna, twórczyni modelu dynamicznej oceny rozwoju poznawczego dzieci w wieku przedszkolnym.

Stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki uzyskała w 2006 r. na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego. Od 1984 r. pracuje w Instytucie Pedagogiki Specjalnej Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, w którym w latach 2006–2020 pełniła funkcję kierownika Zakładu Terapii Pedagogicznej, a w okresie 2020–2024 była dyrektorem Instytutu. W latach 2019–2020 kierowała studiami doktoranckimi na ówczesnym Wydziale Nauk Pedagogicznych, była w tym czasie członkinią Rady Uczelni.

Prowadzi rozległą działalność naukową, organizacyjną i edytorską. W latach 2008–2016 i 2020–2024 była członkinią Senatu, a w okresie 2020–2024 stałej Senackiej Komisji ds. tytułów doktorskich, od 2007 r. członkinią Rady Naukowej, potem Rady Dyscypliny Pedagogika. Zajmuje się działalnością edytorską: od 2005 r. jest w komitecie redakcyjnym czasopisma naukowego „Człowiek – Niepełnosprawność – Społeczeństwo”; od 2013 r. w redakcji czasopisma „Vestnik” wydawanego przez Kazachski Państwowy Pedagogiczny Uniwersytet im. Abaya, od 2019 r. w redakcji czasopisma „Actual Problems of the Correctional Education” wydawanego przez Kamyanets-Podilsky Ivan Ohyenko National University i National Pedagogical Drahomanov University (Ukraina). Funkcję redaktor naczelnej „Szkoły Specjalnej” sprawuje od 2009 r.

Wprowadziła w czasopiśmie dział „Prawo i praktyka”, upowszechnia dobrą praktykę pedagogiczną, wspiera rozwój naukowy doktorantów, publikując ich doniesienia badawcze; kontynuuje misję Marii Grzegorzewskiej.

**Akademia
Pedagogiki
Specjalnej**
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

**SZKOŁA
SPECJALNA**
CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ

INSTYTUT
PEDAGOGIKI
SPECJALNEJ APS

Redaktorzy naczelni

Maria Stefania Grzegorzewska (1924–1967/2), Janina Doroszewska (1967/3–1975/1), Otton Lipkowski (1975/2–1982/1), Ewa Żabczyńska (1982/2–2000/3), Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz (2000/4–2009/1), Ewa Maria Kulesza (2009/2–2024/2)

Zastępcy redaktorów naczelnych

Michał Józef Wawrzynowski (1924–1926; 1930), Stanisław Machowski (1933–1934/1), Józef Czechowicz (1934/2–3; 1936–1937/1–3), Waław Tułodziecki (1957), Janina Doroszewska (1958–1967/2), Otton Lipkowski (1969–1975/1), Ewa Żabczyńska (1975/4–1982/1; 2000/4–2004/3), Urszula Eckert (1982/2–1996/4), Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz (1996/5–2000/3), Danuta Gorajewska (2005/2–2009/1), Agnieszka Dłużniewska (2015/3–2020), Diana Aksamit (2021), Milena Miałkowska-Kozaryna (2023–2024/2)

Sekretarze redakcji

Bronisława Urbańska (1957), Felicja Antonina Felhorska (1958–1970/3), Ewa Żabczyńska (1970/4–1975/3), Irena Sztraubbaum-Olecka (1975/4–1976/3), Marta Ring (1976/4–1981/3), Halina Mucha (1981/4–1993), Wojciech Kołodziejcki (1994–2000/3), Renata Malecka (2000/5–2009/1), Bernadetta Kosewska (Węclawik) (2009/2–2013/3), Kamil Kuracki (2013/4–2015/2), Izabella Kucharczyk (2015/3–2018), Jolanta Jamiołkowska (2019/4–2024/2)

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

**SZKOŁA
SPECJALNA**
CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ

INSTYTUT
PEDAGOGIKI
SPECJALNEJ APS

